

Broedseizoen 1995: enkele impressies

■ *Broedseizoen 1995 kende twee gezichten: een koud en nat begin en een warm en droog einde. Tot half juni was het vaak helemaal geen lekker inventarisatieweer, daarna wel. Natuurlijk zijn de broedvogeltellers, weer of geen weer, gewoon aan het werk gegaan. Tijdens het DC-overleg in november zijn de nodige nieuwtjes over de tafel gegaan. Een korte, nog niet gecensureerde bloemlezing van voorlopige meldingen van zeldzame broedvogels (kolonievogels volgen in het maartnummer).*

De natte winter van 1994/95 zorgde niet alleen voor krakende dijken langs gezwollen rivieren, maar ook voor vennen die voor het eerst sinds jaren vol water stonden. Met name in West-Brabant waren Geoörde Futen daar heel blij mee, want de belangrijkste Nederlandse broedplaats had het bij gebrek aan water enkele jaren zonder deze fuutjes moeten doen. Mede door de tientallen paren op deze broedplaats en de goede aantallen in de Peel, ZO-Brabant, Drenthe en elders lijkt het Nederlandse totaal de 220 te overschrijden. Dat is bijna net zoveel als in het topjaar 1989.

De Kwartelkoning profiteerde ook van het natte voorjaar, althans langs de grote rivieren waar zeker 20 territoria werden gemeld, tegenwoordig een aardig aantal. Hopelijk zullen nog wat meldingen blijven binnendruppelen. Goed nieuws ook uit Groningen, waar er dit jaar zo'n 30 bekend werden. De pijlsnelle afname hier in de laatste jaren, die op het compleet verdwijnen leek af te stevenen, werd daarmee een (tijdelijke?) halt gezet.

Als we dan toch bezig zijn met positief denken: de IJsvogel lijkt een briljant jaar achter de rug te hebben. Dankzij een serie van zachte winters zijn de aantallen recent fors opgeklommen, en in allerlei delen van het land barsten ze uit hun voegen. Helaas is uit oostelijk Brabant en noordelijk Limburg nog weinig ontvangen, maar desondanks is het niet gewaagd te veronderstellen dat er wel 250 paren gebroed hebben in ons land.

De Grote Gele Kwikstaart zit ongeveer in hetzelfde schuitje als de IJsvogel, maar de verspreiding is beperkter. Met in Twente en de Achterhoek elk zo'n 40 paren, Veluwe 12 en Limburg 100-150 komen we al tot ongeveer 200-250 paren. Dit nog onvolledige totaal duidt erop dat 1995 hoger uit kan pakken dan de jaren 1989-92.

Het Korhoen doet het op de Sallandse Heuvelrug niet slecht en het aantal hanen is toegenomen van 25 in 1992 tot 32 in 1995. Omdat er buiten Salland alleen in Noord-Brabant

nog enkele Korhoenders voorkomen, hangt het voortbestaan van de soort in Nederland aan een zijden draad.

Na het slechte muizenjaar 1994 was het afwachten hoe de Grauwe Kiekendief het zou doen. Er werden 29 paren gelocaliseerd, iets minder dan in 1994 (33). Voor het eerst een zeker broedgeval in het Krammer Volkerrak. Overigens hadden deze (en sommige andere soorten) roofvogels in 1995 opnieuw te kampen met een matige voedselsituatie.

Goed opletten voor broedende Kramsvogels! In dit blad is al enkele malen verkondigd dat de aantallen van deze nieuwkomer op hun retour lijken te zijn, en dat werd dit jaar bevestigd in het kramsvogelbastion bij uitstek, Zuid-Limburg. Medewerkers van de Provincie Limburg die het westelijk deel karteerden konden slechts 187 paren vinden, een afname van 45% ten opzichte van tien jaar geleden. Dan doet de Europese Kanarie het in dat gebied beter. Met de 125 hier getelde paren voor ogen, de niet onderzochte delen van Zuid-Limburg in het achterhoofd en wetend dat deze zaadeter het in de Achterhoek goed deed (30-40 paren), zal de Nederlandse populatie zeker 250 paren bedragen hebben, beduidend meer dan een paar jaar geleden.

Woudaapje (Jos Zwarts)

In de categorie zeer zeldzaam prijkt de Noordse Nachtegaal aan kop. In Flevoland het eerste zekere broedgeval; vijf jongen vlogen uit. Wakker blijven bij late Steenlopers in het

Waddengebied, want er werden zich verdacht gedragende vogels gezien. De mogelijkheid van een broedgeval is, gezien ontwikkelingen in Duitsland en Denemarken, niet uitgesloten. Verder zijn er meldingen van territoria van o.a. Kleine Vliegenvanger, Kleinst en Klein Waterhoen (4 resp. 5), Krekeltzanger (2), Orpheusspotvogel, Steltkluut, Ruigpootuil en Witoogend. In dit verband willen we nogmaals een lans breken voor het aanleveren van documentatie van dit soort zeldzame broedgevallen, want zonder documentatie (van de vogels en het broedgeval) blijven deze meldingen maar al te vaak in het vage.

Opvallend is dat verschillende zich pas gevestigde of zeer zeldzame soorten hun plaats op de Nederlandse broedvogellijst wisten te consolideren. Dat geldt voor Roodhalsfuut (2-3 paren in Drenthe, mogelijk een in Overijssel), Grote Zilverreiger (tenminste 6 paren), Kleine Zilverreiger (vermoedelijk 1-2 paren), Brilduiker (1), Slechtvalk (mislukt broedgeval in Limburg, hoopgevende waarnemingen op enkele locaties elders in het land), Grote Mantelmeeuw (3 paren), Dwergmeeuw (3-4 paren) en Taigaboomkruiper (c. 25 in zuidelijk Limburg). Verdachte Kwakken werden gezien in Utrecht en Limburg terwijl er in het Waddengebied aanwijzingen voor broedgevallen van twee paar Bonte Strandlopers waren. Ondanks naarstig speurwerk zijn er tot nu toe geen positieve meldingen ontvangen van de Middelste Bonte Specht, Oehoe, Rode Wouw en Waterspreeuw (wel net over de grens in België).

Helaas heeft de Ortolaan geen opleving gekend na het absolute dieptepunt van vorig jaar, en is het Woudaapje bijna een zoete herinnering geworden: slechts acht paren zijn tot nu toe bekend geworden (Noord-Brabant 6, Flevoland en Zuid-Holland). Verder is het nog steeds treurnis met de Roerdomp (nog geen honderd gemeld tot nu toe), Paapje (weinig in Drenthe, ondanks nattigheid) en Kempphaan. De Buidelmees had geen best jaar evenals de Velduil (op Ameland).

Als het weer een zachte winter wordt kan het spannend worden volgend jaar, en let dan ook de Cetti's Zanger en Waaiersaartzanger. Je weet maar nooit.

Met dank aan DC'en en tellers.

Arend van Dijk & Fred Hustings